

RPO-432948/06

RPO-432948-VII-706.6/03

Warszawa, dnia 04 marca 2008 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
00-090 WARSZAWA, Al. Solidarności 77
tel. 5517 700, fax: 827 64 53
-7-

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPEL.	2008 -03- 0 6
ZAL.	NR 112887-H

Informacja

o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw
Obywatelskich w Zakładzie Karnym w Zabrzcu

I. Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w dniu 27 lutego 2008 r. do Zakładu Karnego w Zabrzcu (zwanego dalej Zakładem) udali się: dr Janusz Zagórski, dyrektor Zespołu Prawa Karnego Wykonawczego w Biurze Rzecznika, dr Grażyna Rdzanek-Piwowar i mgr Zbigniew Kuźma, główni specjaliści w tym Zespole. Celem wizyty było sprawdzenie realizacji zaleceń w zakresie warunków socjalno-bytowych, w jakich przebywają osadzeni w tej jednostce penitencjarnej – wydanych przez pracowników Biura Rzecznika w wyniku wizytacji Zakładu przeprowadzonych 24 -26 lutego 2003 r., 2 marca 2004 r. i 17 maja 2006 r.

Przyjęte wówczas wnioski dotyczyły zwłaszcza:

1. podjęcia pilnego remontu wszystkich pawilonów mieszkalnych, w których przebywają osoby pozbawione wolności, a po wizytacji w dniu 17 maja 2006 r. – pilnego remontu pawilonu IV,
2. pilnego zdecydowania o remoncie pomieszczeń kuchni i kotłowni.

II. W dniu 27 lutego 2008 r. dokonano następujących czynności:

- wysłuchano informacji o funkcjonowaniu Zakładu Karnego i jej podstawowych problemach, udzielonej przez Pana kpt. mgr Janusza Słowikowskiego, kierownika Działu Ochrony, który kierował jednostką w czasie nieobecności dyrektora Zakładu i jego zastępcy,
- obejrzano - przy udziale Pana kpt Słowikowskiego - teren Zakładu, a także pomieszczenia w pawilonach mieszkalnych nr VI, IV i II, w tym: niektóre cele mieszkalne, cele zabezpieczającą, łazienki, świetlicę ogólną, bibliotekę, pomieszczenia ambulatorium i izby chorych, w innych budynkach: sale widzeń, kuchnię i stołówkę, kotłownię, a także tereny spacerowe,
- przeprowadzono w czasie wizytacji cel mieszkalnych i innych pomieszczeń- rozmowy ze skazanymi oraz funkcjonariuszami i pracownikami Zakładu.

Dokonane w ten sposób ustalenia pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich przekazali Panu kpt. Januszowi Słowikowskiemu, a także wysłuchali jego uwag i wyjaśnień. Z otrzymanych informacji wynikało, że w tym czasie w sali konferencyjnej Zakładu odbywało się spotkanie Dyrektora Okręgowego SW w Katowicach z kadrą kierowniczą wizytowanej jednostki.

III. Pojemność Zakładu, który jest jednostką typu półotwartego, wynosi 591 miejsc. W dniu 27 lutego 2008 r. w jednostce przebywało faktycznie 764 skazanych, a wg stanu ewidencyjnego – 793. W tym czasie 15 skazanych korzystało z przepustek, 15 – nie powróciło z nich w terminie, a 14 – uznano za uciekinierów. Większość skazanych – 461 - odbywało karę w systemie programowanego oddziaływania, 310 – w systemie zwykłym i 3 - w systemie terapeutycznym.

Zakład jest permanentnie przeludniony. W dniu 27 lutego br. jego faktyczne zaludnienie wynosiło około 129% pojemności. Kierownictwo Zakładu, wypełniając dyspozycję przepisu art. 248 § 1 Kkw, zawiadamia na piśmie sędziego penitencjarnego o tym, że umieszcza skazanych w warunkach, w których powierzchnia w celi na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m².

Osadzeni są zakwaterowani w 6 pawilonach mieszkalnych. Wszystkie przeszły w latach 2003 – 2007 gruntowną modernizację. W grudniu 2006 r. został przekazany do użytkowania dawny tzw. pawilon K-O, który adaptowano jako pawilon VI do celów mieszkalnych. Obecnie przebywa w nim 88 skazanych. Cele (sale) otwarte są tutaj całą dobę. W pawilonie tym skazani korzystają bez utrudnień z pomieszczeń: łazienki, pralni, kuchenki, palarni. W wydzielonej części G znajduje się jedyna w Zakładzie świetlica (wyposażona w stół do tenisa), sala wykładowa, ambulatorium z izbą chorych i biblioteka.

W październiku 2007 r. uruchomiono po modernizacji i remoncie pawilon IV – najdłużej oczekujący na podjęcie tego rodzaju działań pawilon mieszkalny w Zakładzie. Przebywa w nim 41 skazanych. W pierwszej jego części sale są otwarte całą dobę. Skazani korzystają z wydzielonych pomieszczeń: łazienki, pralni, kuchenki, palarni. W drugiej części znajduje się cela zabezpieczająca oraz 3 cele 4-osobowe. Są to cele zamykane całodobowo z zabudowanymi kącikami sanitarnymi.

Skazani, z którymi pracownicy Biura Rzecznika rozmawiali w trakcie wizytacji pawilonów II, IV i VI, nie zgłosili do rozpatrzenia indywidualnych skarg lub wniosków dotyczących warunków bytowych oraz traktowania przez

funkcjonariuszy i pracowników Zakładu. Natomiast niektórzy wskazywali na stałe przeludnienie w salach, a inni, że zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym odczuwa się brak świetlicy w każdym pawilonie.

IV. Poważne zastrzeżenia budzi stan pomieszczeń więziennej kuchni i obieralni. Od wielu lat oczekują one na kapitalny remont. Brak wydajnej wentylacji skutkuje występowaniem zagrzybienia na ścianach i sufitach. W trakcie gotowania posiłków wszędzie osadza się skroplona para. Posadzki w pomieszczeniach kompleksu kuchennego są nierówne i popękane. Odmałowania wymaga stołówka dla skazanych. Na jej ścianach widoczne są zagrzybienia.

Nadal na potrzeby Zakładu wykorzystuje się wysłużoną kotłownię węglową. Jej przestarzałe urządzenia (producent części zamiennych do nich już nie istnieje) cechują się dużą awaryjnością.

Z informacji Pana kpt. Słowikowskiego wynika, że po zakończeniu obecnego sezonu grzewczego ma rozpocząć się remont kapitalny kuchni i kotłowni.

Odremontowania wymagają też pomieszczenia przeznaczone do udzielania widzeń skazanym (3 sale różnej wielkości do widzeń bezdozorowych i 1 do widzeń pod dozorem funkcjonariusza). Znajdują się one w starym budynku parterowym. Wydaje się jednak, że lepszym rozwiązaniem byłoby wyburzenie tego obiektu i zbudowanie nowego pawilonu z salami widzeń, kantyną i toaletami.

V. Od 2003 roku w Zakładzie Karnym w Zabrzu systematycznie poprawiają się warunki odbywania kary pozbawienia wolności. Cieszy zakończenie w ubiegłym roku modernizacji ostatniego pawilonu mieszkalnego. Szybkiej poprawy wymaga jeszcze stan obiektów stanowiących infrastrukturę Zakładu, takich jak: kuchnia, stołówka, kotłownia, sala widzeń. Warto też zwiększyć ofertę zajęć kulturalno-oświatowych poprzez utworzenie świetlic we wszystkich pawilonach mieszkalnych. Realizację tego zadania może jednak utrudniać wysokie przeludnienie jednostki penitencjarnej.

mgr Zbigniew Kuźma
Główny Specjalista

dr Grażyna Rdzanek - Piwowar

Główny Specjalista

DYREKTOR ZESPOŁU

dr Dariusz Zagórski